

Համոզուեցէք, կ'աղաչեմ, որ ազգութեան այս զանազանութիւններէն վեր՝ որոնց վրայ քիչ առաջ կը խօսէիք, և զոր դուք կը յանձնաբարէիք ձեր աշակերտներուն խնամքով պահելու իրենց սրտին մէջ մկրտութեան կնիքին պէս, իրեւ յատուկ նշանակ մը ձեր առանձնական ընտանիքին՝ մարդկային մեծ ընտանիքին մէջ, համոզուեցէք որ ընտանիք մը կայ աւելի ընդարձակ, աւելի ընդհանրական, աւելի սրբազան՝ քան զանազան ընտանիքները որ մասնաւոր ազգերու անուններով կը կոչուին. ատիկա մարդկային մեծ և տիեզերական ընտանիքն է՝ որ ոչ սահմանազուրս կը ճանչնայ, և ոչ սահման, և ոչ լեզուներու զանազանութիւն, այլ կը միանայ նոյն իսկ մարդկութեան ամենամեծ սահմանին հետ՝ ելքոր ան կը բարձրանայ, խորհրդածելու համար Աստուծոյ և մեր հասարակաց վախճանին վրայ: Այս աւելի վեր քան զանազանութիւնները ազգութեան՝ զոր մեր մէջ կը պատուէք և զոր մենք ալ ձեր մէջ կը մեծարենք և ուրախութեամք կը տեսնենք որ օր ըստ օրէ աւելի կը կազմուի և կը մեծնայ ճառագայթներով այս քաղաքակրթութեան զոր դուք իրենց կը հաղորդէք՝ կայ ընդհանրական ազգութիւն մը որ կը թափանցէ ամէն մասնական ազգութեանց մէջ, որ կը ջնջէ զանոնք մտքերէն, ջնջելու համար յետոյ զանոնք մարդուն սրտին մէջ, ջեարբ, քաղաքակրթութեան մեծ ազգն է անիկա:

ԾԱԽԹ. - Ծանօթ է թէ ի՞նչպէս Մուրատեան վարժարանը քաղաքական զանազան պատճառներով Բատուայէն Բարիզ, յետոյ Բարիզէն Վենետիկ փոխադրուեցաւ, և վերջերս (1928) կրկին վերաբացուեցաւ Բարիզի մէջ (Պէտք):

Այդ Վարժարանը անպաշտոն սկսուած Բառուայի մէջ 1833ի Յուլիսի 18ին, և յաջորդ տարին 1834ի Սեպտեմբերի 4ին պաշտօնապէս բացուած՝ հոն մասց մինչեւ 1846:

Երբ երկար գիմուտներ ու բանակցութիւններ ի գուր եղան ետ կեցնելու Աւստրիական տիրող Պետութիւնը իր միջամխութեան կաշկանդիչ փորձերէն Վարժարանին Ցնտեսական գործերուն մէջ, Մշիթաբեան Միաբանութիւնը զայն Բարիկ փոխազրեց 1846ի Յունիսի 11ին։

Նոր միջավայրի մէջ հաստատուիլն և մանաւանդ ժամանակին քաղաքական խառնաշփոթութիւնները թոյլ չտուին նոյն տարին կատարել վարժարանին բացման հանդիսաւորութիւնը: Եւ ահա ատոր համար է որ ան կը յետաձգուի, և պաշտօնապէս կը կատարուի 1848ի Անգլիամեծեր 24ին, տարւոյն Պարգևեաբաշխութեան հանդէսին հետ, ի ներկայութեան բարիզաբնակ ազգային ներու՝ որ քսանի չափ էին, Օսմաննեան Բ. Դրան ներկայացուցչին՝ Հալէմի Էֆ. ի և աշխարհաճոչակ մեծ բանաստեղծ ԼաՄԱԹԻՒՆԻ, որուն յանկարծաբանած ճառախօսութիւնը այդ առթիւ թանկագին յուշարձան պիտի մնայ Մուրատեան Վարժարանի պատմութեան մէջ, և ատոր համար իսկ է որ նոս զետեղեցինք զայն Հարիրամեակի յիշատակներուն սկիզբը. և անկէ առաջ ալ ուրիշ պատմա յան բանախօսութիւն մը՝ Հ. Մանուէլ Զախշախիեանինը՝ որ կ'ողջունէ Մխիթարեան Միաբանութեան պրթական գործունեկութեան նոր և ազգանուէր ասպարէզը՝ Ազգային բարձր կրթարանի հաստա պութեամբ Եւրոպայի մէջ, գէպք մը որ դարագլուի կը կազմէ ոչ միայն Մխիթարեան այլ նաեւ սմբող Հայ ազգին Տարեգրութեանց մէջ:

ԽՍՀ.

U. U. U

ԲԱՐԵՄԱՆՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԲԱԺԱԿԱՑԱՌԵՐ

Ի պատիւ բարձրաստիճանն Հիւրեղուն և Յորեկեսնի մասնակցող եկեղեցական ու քաղաքական Ներկայացոցիներուն արուած ձաշի պահութե՛ Ա. Ղազարու վանքին մէջ:

Գերպ. Աբբահայր Սրբափոն Վ. Ռւլունինի շարգանքի եւ Հնորհակալութեան խօսքը առ Վաւեմ. Ծիրանաւոր Ե. Թիսսըրան եւ առ միւս սեղանակից Ներկացուցիչները:

Վականիայլ Տեղ

Բացառիկ պատիւ մըն է ինծի համար բարի գալստեան խօսքերուս հետ ներկա-
յացնել որդիական զգացուած շնորհակալութիւններս Զերդ վսեմափայլ Տէրութեան,
իւղեալ Եկեղեցւոյ Խմբանի և Արեւելեան Եկեղեցւոյ Ա. Ժողովի Քարտուղարի, որ ազ-
երբեւ Եկեղեցւոյ Խմբանի և Արեւելեան Եկեղեցւոյ Ա. Ժողովի Քարտուղարի, որ
նուական մտածումով ընդունելով մեր հրաւելը, այսօր Զեր բարձր ներկայութեամբ կը
պատուէք մեր Հարիւրամեայ Յորելինական տօնախմբութիւնը աւելցնելով անոր փայլը:

Միմիթարեան Միաբանութեան տարեզրութեանց մէջ ասշուշով պըսար առաջ այս
բարեբաստ թուականը, ուր Զեր Վահեմափայլ Տէրութիւնը բերաւ խինդ, քաջալեր,
օրհնութիւն Հարիւրամնայ Յորելեանին՝ որ մեր կրթական դարաւոր աշխատութեան
և գործունէութեան առաջին հանգրուանը կը կազմէ:

Զեր բարձր ներկայութիւնը այսօր պաշտօնապէս կը զաւերացնէ սէկ դարու զու հողութիւն, քրտինք, անձնուլացնութիւն, գուցէ անտեսուած մարդկային պատմութեան էջերուն վրայ, բայց յաւելուապէս արձանագրուած կեանքի Մատեանին մէջ:

զեր բարձը ներկայութիւնը կը բաշտենէ այսօր մէկ զարու հազարա և ստաւը զեր բարձը ներկայութիւնը կը բաշտենէ այսօր մէկ զարու հազարա և ստաւը նուաճումներ, կը բանայ նոր մը, և կը խրախուսէ ուրիշ աւելի երջանիկ և յաջող նուաճումներ, կը բանայ նոր մը, և կը խրախուսէ ուրիշ աւելի երջանիկ և յաջող դափնիներով:

Մեծին Միմիթարայ զաւակները, սերունդէ սերուսէ ասցուցը լսանառուսա
ճրագը, ճգնեցան միշտ աւելի արծարծուն պաշել այդ սրբազն հուրը, ընդարձակել
անոր հորիզոնը: Երկուքուկէս դար՝ եղան լուսասփիւռ գիտութեան ծաւալողներ, միշտ

բարձր միալով իրենց առաքելութեան կոչում ուշ՝
Ստուգիւ Մխիթարյա զաւակները, հայրախօսական, պատմական, ծիսական,
անհամար զբքերու հրատարակութեամբ ստեղծեցին Քրիստոսի Եկեղեցւոյ միութեան
առջին հնարաւորութիւնը:

Արև Կապանական գույքը կազմութեան ծաւալումով որ ընկերային և մտաւոր հաւա

սար մակարդակի մը ստեղծման կը նպաստէր և յոյն-լատին գլուխ գործոցներու հայացումով զիւրացուցին աւետարանի յաւիտենական ճշմարտութեանց ըմբռնումը։ Այժմ մէջենիս տեսնելով զջեզ որ, երկար տարիներ նուիրուեցաք խոր ուսումնասիրութեան ինչ որ քրիստոնեայ արեւելք ունէր աւելի գեղեցիկ և աւելի ազնուական և որ այսօր իբրեւ Քարտուղար Արեւելեան Եկեղեցւոյ Ա. Ֆողովին կը նախագահէք մեր Յորելինական հանդիսին, մեր սիրտը կը լիցուի երախտագիտական զգացումներով հանդէպ Զեր Վասեմափայլ Տէրութեան։

Նոյնքան քաղցր պարտականութիւն մըն է ինծի համար մտածութիւնս և երախտագիտական խոր զգացումներս ուղղել կիլիկիոյ Տան Պատրիարքին՝ Գերեբրջանիկ Հոգեւոր Տիրոջ Արքիթարեան կաթողիկոսին, որ անգամ մը եւս ուզեց Միսիթարայ զաւակներուն հանդէպ տածած հայրական սիրոյ ապացոյցը տալ այսքան հանդիսաւոր կերպով։ Թէեւ ծովերով և լեռներով հեռու՝ բայց սրտով շատ մօտ, ներկայ է հոս այսօր և մեր ուրախութեանց կը մասնակցի յանձին Գերպ, Յովիչ, Արքեպոս, Նազիկեանի՝ իր արժանաւոր Ընդհ. Փոխանորդին, որ միեւնոյն ատեն լաւագոյն մաղթանքն է ներկայի և իղձը յաջողութեան ապագային համար։ Լաւագոյն ընտրութիւն չէր կրնար ընել իրը կարկառուն ներկայացուցիչ Հայ նուիրապետութեան և իրը մասնաւոր հաճոյը անձնապէս ինծի Հայրենակից քաղաքացիութեան հանգամանքով։ Ախորժելի է հոս յիշատակել ինչ որ կը գրէր Պատրիարքարանի պաշտօնաթերթին մէջ Միսիթարեան Միարանութեանց նկատմամբ իրը ապացոյց իր սնուցած խոր զգացումներուն և համոզման։ «Միսիթարայ զոյգ Տները փրկեցին, պահեցին, շարունակեցին ու կ'երաշխաւորեն ապագային համար ալ Արքոց Թարգմանչաց մեծ գործը և անով Հայ գրականութիւնը, Հայ պատմութիւնը, Հայ Մշակոյթը։ Միսիթարեան զոյգ Միարանութիւնները իրենց հեղինակաւոր դիրքով ու հմտութեամբ կու գան օրուան տօնակատարները ներկայանալու իրը յաջորդներ Արքոց Թարգմանչաց, իրբեւ ազգային աւանդապահներ, ինչպէս կ'ըսուի, ազգային սրբութիւններու, իրենց կտակուած ժառանգութիւն մը»։ (Աշետիք, 1936, Ե. տարի թիւ 57, էջ 164)

Ճնորհակալ եմ նաեւ ամենապատիւ Պատրիարք Թորգոսմ Գուշակեան և Գեղաշնորհ Վուամշապուհ Արքազաններուն՝ որոնց իրենց արժանաւոր ներկայացուցիչներուն և մեր սիրելի բարեկամներուն՝ Պին. Թորոս Ծառամանեանի և Պին. Գ. Բարունակեանի միջոցաւ, կը յայտնեն մեր ազգայիններու սէրը և յարգանքը դրուատելով Միաբանութիւնս և անոր կըթական հաստատութեանց բարերար գործունէութիւնը ի նպաստ Հայ ժողովուրդին ուսուական և մոռագո առապահան:

Հուսկ, սրտիս բովանդակ զեղումով խորին շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ Մուլատ-Ռափայէլեան Աշակերտներու բազմաթիւ Ծնտանիքին, գլխաւորապէս անոնց Միութեանց ներկայացուցիչներուն։ Իրենց խանդավառութիւնը, իրենց անկեղծ նուփարումը Միխթարայ Տան և Մուլատի և Ռափայէլի Հաստատութիւններուն՝ սիրտս հպարտ և անուշ յուզումով կը լեցնէ։ Ամէնուն, ամէնուն առհասարակ, կ'ուզդեմ շնորհակալութեան խօսքս։

Կաթողիկոսական Պատուիրակ Գերապ. Յովհաննէս Նազերեան Աքքեպսի ուղերձն եւ տաղը առ Վսեմ. Ծիրանաւորը եւ առ Մխիթարեան Միաբանութիւնը.

ԱՆԱՀԻԱՋ ԾԻՐԱՅԱՉՆԻ Իշխան

Հայ ժողովուրդը մահու և կեանքի ամենաղառն փորձերու դէմ ոգործէլէ վերջ, ինքինքը վերացտնելու ճիզերուն մէջ վստահութեամբ կը սեւեռէ աշբերը ապագային վրայ՝ որ նախախնամ ու արդար Աստուծոյ ձեռքին մէջն է, հետեւաբար ամէն բարեւ պատեհ դիպուտած առիթ կ'առնէ ամրապնդելու համար իր այդ վստահութիւնը:

թայց Ա. Քահանայապետը իր օգոստավառ բարեացակամուլթեամբ ոչ սրայս
թայց Ա. Քահանայապետը իր օգոստավառ բարեացակամուլթեամբ ոչ սրայս
ուղեց ճանչնալ թէ արդար է մեր այս հրճուանքը, այլ նաեւ հաճեցաւ քաջալերել
զայն, մասնակցիլ անոր, վասն զի Գլուխն է որ ուրիշներէն աւելի կը զգայ կեն-
առնակութիւնու մասնիկոն և անով կը զուարթանայ:

բաժականառ խեղճ տաղ մը պիտի ըլլայ զարդալիք

ODE

Corporis necnon capitinis vicissim
Ordo naturae flagitat refluxu
Gaudii motus lugubresve sensus
Concelebrare

Hæc Caput summum Ecclesiæ rependens
Principem cultorem Orientis hic Te
Jussit ultro Mechitaristarum honestare
Remaque domumque.

Մարմնոյ և զլսու փոխյարաբերութեանց աշը արձագիր կարգը կը պահանջէ փոխն ի փոխ հոսումով ուրախութեան կամ տիխութեան զգացումները միասին վերլուշել :

Զայս նկատի տուած՝ Եկեղեցւոյ Գլուխը տեհն-
չաց որ արեւելագէտ Ծիբանաւոր Խշանը՝ Ա-
րեւելեան Եկեղեցիներու վարիչ՝ հոս զար փայլ
տալու Մխիթարեանց Գործին ու Տան։

Præsul hæc sensit Venetum paternis
Prosequi curis propiore corde
Armenos usquam e grege sacro
Non alienos.

Hæc opacis e Libani remotis
Montibus vidit Patriarcha Noster,
Gratiis summo ante Deo salutis
Vota jugavit.

Nam dies sœclo redeunte festus
Eximit nobis resecatque curas,
Subsilit dum auctæ trepidatque genti
Mascula proles.

Non enim hic vitæ species jocosa
Spem brevi nostram spatio coërcet,
Centies verum imperitata turget
Ipsa juventus.

Hocque postquam heu! fata nimis cruenta
Non semel genti injuriosa nostræ
Clade temptarunt patriæ ruinam
Funditus atram!

Oh! Dies non occidat ista nobis
Quæ necem heic vitæ maciem saluti
Vertit, ac imo erigit e gradu spem,
Faustaque promit!

Semen intactum cereris coronâ
Deficit, tritum recreatur atque
Crescit occulto segetum secundis
Fertile spicis.

Rebus angustis animosior sic
Nostra stirps Patrum fide, spe futuri
Flexa non quassa hic juvenescit
Non moritura.

Ergo qui longe variis ab oris
Armenam gentem huc geritis novandam
Hanc diem toti Armeniae auspicalem
Carpite mecum;

Plena mecum pocula tollite atque
Vota cuncti promite, avete mecum:
Firmior constet domus ista nostræ
Posteritati!

Վենետիկի Վիճակաւոր Պատրիարքն ալ նոյն
զգացումով՝ հոգածու սրտով մօտէն կը հետեւի
Հայերուն՝ զորս իր նուրիական հօտէն օտար չի
նկատեր:

Մեր Պատրիարքն ալ ըմբռնեց Լիբանանին
բարձումքներէն իր բաժինը հանդիսակցութեան
ու դարադարձն առթիւ գոհութեան աղօթքին
կցեց իր բարեմաղթութեան իղձերը:

Վասն զի դարալիցի այս տօնական օրը կը
փարատէ մեր մտահոգութիւնները, երբ հոս կը
խայտայ ամբողջ ազգին խուստումնալից առնա-
կան սերունդ մը:

Եւ իրօք հոս շարժանկար մը չէ որ կու գայ
ամփոփելու մեր կարճատեւ յոյսերը ժամանակի
մէջ, այլ դարու մը ընթացքին կրթուած սե-
րունդն է որ կը կայտոէ:

Եւ այս կենսատու բարեղէպ դարադարձը կու
գայ՝ երբ արիւնոտ ճակատագիրը բազմից դաւեց
մեզի՝ փլատակներու տակ թաղելու համար մեր
հայ կեանքը:

Ո՞՛, ո՞չ, թող չմարի այս մեր օրը՝ որ մեր
մեսելութիւնը, մեր հիւծումը, մեր խորտա-
կուած յոյսերը պիտի վերականգնէ նորանոր
յաջողութեանց խոստումով:

Ինչպէս ցորենի հատիկը ամուշ և անպուղ
է՝ եթէ ողջ մնայ. և ընդհակառակն երբ մեռնի
հողին տակ՝ կ'աճի անշուկ և պարարտ հաս-
կեր կ'արտադրէ:

Այսպէս մեր ցեղն ալ ծանր աղէտներու մէջ
իր Հայրերու հաւատքով, յուսովն ապագային,
լլկուած բայց աննկուն մնալով հոս կ'երիտա-
սարդանայ չմեռնելու համար:

Ուստի, դուք որ, երկրիս ամէն ծայրերէն հոս
կը բերէք Հայ ցեղը՝ վերանորոգելու համար զայն,
ամուր բռնեցէք այսօրը իբրեւ բարեգուշակ նա-
ւակատեաց օր Հայութեան համար:

Բարձրացուցէք ձեր բաժակները՝ մաղթելով
յոբելեար Հաստատութեան. Միշտ ամրակուո
մնայ այս Տունը՝ բարեսերունդ յաջորդութիւն
տալու համար Հայերուս:

Հետեւեալը նուագն է զոր կարդաց Հ. Եղիա Փէջիկեան ի դիմաց Միաբանութեան՝

ԱՌ ՆՈՐԻՆ ՎԱՆՈՒԹԻՒՆ ԾԻՐԱՆԱԼՈՐ ՏԵՐ ԵՒԳԻՆԻՈՍ ԹԻՍՍԸՐԱՆ

Ամենակալ զըթոյն Ծաղիկ կուսական
Զարարչական երբեմն հընչեալ ըզպատզամ
Պետի Ուխտիս՝ անդ ի կղզեակն ի Սեւան
կերտէր դար Նոր Հայաստանեայց փրկութեան:

Անցեալ ընդ փորձ վշտաց, ճգանց Մըխիթար
Ծաղչարցն աւանդս ի իսաւարէ ած ի լոյս.
Հայ մանկըտոյն մեր ետ ի ձեռս ըզզամբար
Մուրը կը բոնից և Գիտութեանց յորդահոս:
Հոլովին դարբ, յաղթանակաց հնչէ ձայն.
Ի Գետրոսեան վիմէն բերես մեզ Խրախոյս
իշխան վըսեմ Եկեղեցոյս Քրիստոսեան:
Յօրհնիս երկնից, յօրհնիս Աղոյդ լիայոյս
ի նոր սլասցուց վաստակ նորոգ յաղթութեան,
Պայծառ զործել զԵկեղեցի, զԱզա Հայոց:

ի Վենետիկ, ի Ս. Ղազար

ի 16 Օգոստ. 1936

Վակիմ. Միր. Թիսսըրանի պատասխանն եւ ըրած փոխադարձ բարեմաղթութիւնները

Միկիթարեաններու անունը արդէն շատոնց ծանօթ էր ինձ, 1905էն սկսեալ,
երբ Թրանսայի փոքրիկ բաղարի մը մէջ կատարելով զինուորական ծառայութիւնս,
ձեռքս անցած էր վենետիկ տպազուած հայերէն լեզուի բերականութիւն մը:

Մասնաւոր սէր և հակում ունենալով Արեւելեան լեզուներու, փափաքեցայ հա-

յերէնն ալ սորվիւ, ինչ որ աւելի ուշ կրցայ իրականացնել ուրախութեամբ:

Միկիթարեանները կը ճանչնայի իրենց զրուածքներէն, երկասիրութիւններէն.

Միկիթարեանները կը ճանչնայի իրենց զրուածքները, Աւետիքեան, Սոմալեան են, անունները:

ընտանի էին ինձի՝ Չամչեան, Աւետիքեան, Սոմալեան են, անունները:

Երկայն ատեն է որ կը բաղձայի տեսնել պատմական այս կղզեակը՝ որ Միկի-

թարեանց աշխատանոցն է և կեղբոնը Հայ մտաւոր վերածնունդի և կրօնական ու

աղզային Մշակոյթին:

Հետեւարար ուրախ եմ այսօր որ բարեպատեհ առիթն ունեցայ գալու այս

սրբութեան և գիտութեան խաղաղ վայրը և մօտէն տեսնելու այս բարի և մեղուաշան

Հայրերը, նուիրուած Ուսման, Աղոյդի և Գիտութեակութեան:

Մտուգապէս Միկիթարեան Միաբանութիւնը նախախնամական մեծ դեր կատա-

րած է Հայ ժողովրեան մէջ և պիտի կատարէ տակաւին:

Սուրբ Ղազարու վանքէն կրած լաւագոյն տպաւորութիւններս և զգացած ու-

րախութիւններս պիտի հաղորդեմ Սրբազն Քահանայապետին, պիտի պատմեմ ինչ

նաւայ, Զեր բարի և շինիչ կենցաղավարութիւնը, աղօթանուէր կեանքը՝ որ մաս-

նաւոր բոյը մը կու տայ չնաշխարհիկ կղզեակին:

Հայրաբար և անկեղծօրէն բարեբաստութիւն կը մաղթեմ այս անզուգական Հայ-

տակապէս աղզանուէր յոբելեար վարժարաններուն, կը մաղթեմ ամէնուղ, Գե-

տակապէս աղզանուէր յոբելեար վարժարաններուն, կը մաղթեմ ինչ

աղզանուէր պատմական աղզանիկ տարինիր լիառա-

յաղզութեամբ պատմակուած Երկնից օրհնութեամբ: